

Ελληνογερμανική Συνέλευση (DGV) III 15-16 Νοεμβρίου 2012 (Θεσσαλονίκη)

- Αναφορική έκθεση -

Θέμα: Συνθήκες τοπικής αυτοδιοίκησης και μεταρρυθμίσεις σε Ελλάδα, Γερμανία, Ευρώπη

Στο πάνελ με θέμα την σύγκριση της τοπικής αυτοδιοίκησης στην Ευρώπη, με συντονιστή τον Επικ. Καθηγητή Δρ. Νικόλαο Κομνηνό-Χλέπα (Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών) συμμετείχαν:

- Ο κος Καθ. Δρ. Hellmut Wollmann, Πανεπιστήμιο Humboldt Βερολίνου
- Ο κος Volker Lenz, δήμαρχος ε.α. δήμου Künzelsau
- Ο κος Καθ. Δρ. Θεόδωρος Χατζηπαντελής, ΑΠΘ
- Ο κος Michael Sailer, δήμαρχος ε.α. του δήμου Memmingen

Ο κος Καθηγητής Wollmann σύγκρινε υπό την επικεφαλίδα "Μεταρρυθμίσεις της τοπικής αυτοδιοίκησης. Μια κριτική ανασκόπηση" τα ευρωπαϊκά διοικητικά μοντέλα και συμπέρανε ότι στα πλαίσια των μεταρρυθμίσεων των τελευταίων δεκαετιών διενεργήθηκε μια μεγάλη μεταστροφή της δημόσιας διοίκησης. Μια μεγάλη αλλαγή έγινε κυρίως με μια στροφή από μεγάλα τμήματα της τοπικής αυτοδιοίκησης προς τη λειτουργική ιδιωτικοποίηση. Πολλές δημοτικές επιχειρήσεις μετατράπηκαν σε ιδιωτικές επιχειρήσεις και αμφισβητήθηκαν τα παραδοσιακά καθήκοντα της διοίκησης. Αυτό συνοδεύθηκε από μια απώλεια των αρχών. Εν τω μεταξύ υπάρχουν και αντίστροφες τάσεις, σύμφωνα με τον Καθ. Wollmann, όπου πωλημένες επιχειρήσεις ξανά αποκτώνται και δημιουργούνται νέες δημοτικές επιχειρήσεις.

Ο κος Volker Lenz, τέως δήμαρχος του δήμου Künzelsau, περιέγραψε την μεταρρύθμιση της τοπικής αυτοδιοίκησης στη Βάδην Βυρτεμβέργη και έκανε παραλληλισμούς προς αυτές στην Ελλάδα. Η οργάνωση διαδικασιών μεταρρύθμισης τέτοιου μεγέθους, συνήθως διαρκούν έως και μια γενιά.

Αναφέρθηκε δε στη βάση της τοπικής αυτοδιοίκησης στον Ευρωπαϊκό Χάρτη του 1985 και παρουσίασε τις διαφορές των συστημάτων της τοπικής αυτοδιοίκησης στη Γερμανία: στο σύστημα συμβουλίων της Βόρειας Γερμανίας, πέρα του δημάρχου, υπάρχει ο ισχυρός διοικητικός διευθυντής, ενώ ο δήμαρχος παίζει περισσότερο το ρόλο του πολιτικού εκπροσώπου. Στο σύστημα της Νότιας Γερμανίας αντίθετα, ο δήμαρχος είναι ταυτόχρονα και Πρόεδρος του δημοτικού συμβουλίου και διευθυντής της διοίκησης. Ο κος Lenz περιέγραψε το ρόλο του δημοτικού συμβουλίου το οποίο αποφασίζει για τα μέτρα της τοπικής αυτοδιοίκησης και δρα ανεξαρτήτως της κεντρικής κυβέρνησης και διοίκησης, μόνο στα πλαίσια των ισχυόντων νόμων. Η τοπική αυτοδιοίκηση απαιτεί μια λογική δημοσιονομική επάρκεια, καθώς οι δήμοι στην Γερμανία διαθέτουν δικές τους πηγές φορολογικών εσόδων (φόρος επιτηδεύματος, φόρος ακίνητης περιουσίας). Το ύψος των φόρων καθορίζεται από το νόμο περί ποσοστού εισφορών του δήμου. Ακόμη και εντός της Γερμανίας υπάρχουν μεγάλες δημοσιονομικές διαφορές, οι δήμοι της Βάδην Βυρτεμβέργης και της Βαυαρίας επωφελούνται κατά το μεγαλύτερο μέρος. Εάν ένας δήμος στην Γερμανία δεν έχει εξισορροπημένο προϋπολογισμό, καθορίζονται σαφείς υποχρεώσεις και οι δήμοι/μητροπολιτικοί δήμοι χάνουν ένα μέρος της δημοσιονομικής και αυτοδιοικητικής τους κυριαρχίας.

Ο κος Lenz διενέργησε μια σύγκριση των δαπανών προσωπικού σε συγκρίσιμους δήμους με περίπου παρόμοια οικονομικά μεγέθη. Βρίσκεται στη διάθεσή σας για την κοινοποίηση των αποτελεσμάτων για όσους ενδιαφέρονται.

Σημαντικό είναι, σύμφωνα με τον κο Lenz, να έχουν κατά μεγάλο μέρος, έδρα επιχειρήσεις σ' έναν δήμο γιατί αυτό οδηγεί σε φορολογικά έσοδα και θέσεις εργασίας. Σχεδιάζεται η ίδρυση υποκαταστημάτων ελληνικών επιχειρηματιών από το Künzelsau στην Ελλάδα. Εξηγεί τέλος, ότι αξίζει να παλέψει κανείς για μια λειτουργική τοπική αυτοδιοίκηση, γιατί στη βάση η αποφάσεις λαμβάνονται καλύτερα, γρηγορότερα, πιο κοντά στον πολίτη και είναι πιο ουσιαστικές.

Ο κος Καθ. Χατζηπαντελής του ΑΠΘ εξήγησε ότι το κεντρικό κράτος θα πρέπει να καταλάβει ότι η τοπική αυτοδιοίκηση είναι μέγιστης σημασίας.

Κάθε μορφή δήμου θα πρέπει να εφαρμόζει τα εξής μέτρα:

- Αποφάσεις προς όφελος της τοπικής αυτοδιοίκησης
- Βέλτιστες πρακτικές για τη διοίκηση
- Ενίσχυση συμμετοχής και αυτοκαθορισμού

Επίσης, θα πρέπει να καθορίζονται οι αρμοδιότητες στο αυτοδιοικητικό επίπεδο:

- Περιφερειακή διοίκηση ως στρατηγικό κέντρο
- Δημοτική διοίκηση ως τόπος συμμετοχής των πολιτών
- Κοινωνία των πολιτών

Ως βασική διαφορά μεταξύ Γερμανίας και Ελλάδος, ο κος Χατζηπαντελής αναφέρει το γεγονός, ότι στην Ελλάδα η τοπική αυτοδιοίκηση καθορίζεται από την κεντρική κυβέρνηση, ενώ στην Γερμανία πρόκειται πράγματι για αυτοδιοίκηση. Απουσιάζει η τοπική αποκέντρωση, ενώ ένας δρόμος στην σωστή κατεύθυνση είναι τα δίκτυα εθελοντών για την ενσωμάτωση των πολιτών.

Σοβαρά κριτήρια είναι τα εξής:

- Πληθυσμός (οι πολίτες στην Ελλάδα δεν θεωρούν τον εαυτό ως πολίτες)
- Κοινωνικά κριτήρια
- Πολιτικά και πολιτιστικά κριτήρια
- Οικονομικά κριτήρια (η ανισότητα πρέπει να ισορροπηθεί)
- Γεωγραφικά κριτήρια/πολεοδομικά κριτήρια

Επιπλέον, απαιτείται μια μόνιμη αξιολόγηση των μεταρρυθμίσεων.

Ο κος Michael Sailer, τέως δήμαρχος του δήμου Memmingen παρουσίασε τη μεταρρύθμιση της τοπικής αυτοδιοίκησης στη Βαυαρία (1971-1976), η οποία μεταξύ άλλων δημιούργησε διοικητικές ενώσεις, – παρόμοιες με αυτές της νέας μεταρρύθμισης στην Ελλάδα. Καθήκον της τοπικής αυτοδιοίκησης είναι να διαχειρίζεται τις τοπικές υποθέσεις σύμφωνα με τους νόμους και να συνεισφέρει στη μείωση των διαφορών απόδοσης μεταξύ πόλεων και περιφέρειας.

Ο κος Καθ. Χλέπας ζητάει μια εξομοίωση των διαφόρων επιπέδων. Πολλά καθήκοντα μεταφέρθηκαν στο επίπεδο της τοπικής αυτοδιοίκησης, όχι όμως και τα ανάλογα κονδύλια και το προσωπικό. Η ελληνική τοπική αυτοδιοίκηση εξαρτάται λόγω ελλιπής δημοσιονομικής αυτονομίας, από την κεντρική κυβέρνηση και διοίκηση, λόγω της κεντρικής μορφής διοίκησης, και δεν μπορούν να υλοποιηθούν θέματα όπως αιολική ενέργεια, τουρισμός και

έσοδα των δήμων. Σημαντικό είναι, οι δήμοι μελλοντικά να λάβουν την δημοσιονομική αυτονομία τους και να μπορούν να έχουν δικά τους έσοδα. Ως προς τις τρέχουσες μεταρρυθμίσεις τονίζει ότι δεν πρόκειται για μια διαδικασία ενός ή δύο ετών, αλλά για μια μόνιμη διαδικασία προσαρμογής σε ένα συνεχώς μεταλλασσόμενο κοινωνικό-οικονομικό περιβάλλον.

Ακολούθησε μια σύντομη συζήτηση των δημάρχων σχετικά με τη μεταρρύθμιση Καλλικράτης:

- Το πιο επίκαιρο πρόβλημα είναι η υπερκάλυψη των αρμοδιοτήτων
- Η απλούστευση των διαδικασιών είναι επιτακτική, και αυτό δεν επιτεύχθηκε με την μεταρρύθμιση Καλλικράτης
- Η συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών είναι σημαντική, ενώ υπάρχουν καλά παραδείγματα σε ομόσπονδα κρατίδια (ακύρωση εκλογής, ψηφίσματα πολιτών)
- Πολλές φορές ανατέθηκαν στην τοπική αυτοδιοίκηση επιπλέον καθήκοντα, χωρίς αυξημένες χρηματοδοτήσεις. Ο κος Lenz πρότεινε, το θέμα αυτό να συζητηθεί σε μια επόμενη ευκαιρία λεπτομερώς

Ανταποκριτής: Philipp Haugwitz